

Uitspraak Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden

Uitspraaknr. : 15-008

Datum : 19 november 2015

Partijen : De centrale cliëntenraad van <zorgaanbieder> en de cliëntenraad van <instelling>, verder ook te noemen de CCR en CR of verzoekers, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van de CCR, en de leden, bijgestaan door mevrouw mr. J.D.L. Wessel, advocaat

en

De Raad van Bestuur van <zorgaanbieder>, verder ook te noemen zorgaanbieder of verweerder, te dezen vertegenwoordigd door de voorzitter van de Raad van Bestuur, de bestuurssecretaris en de bestuursadviseur.

Het geschil

De CCR en CR verzoeken de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden (verder ook te noemen de LCvV of de commissie) een uitspraak te doen over het besluit van zorgaanbieder om de overeenkomst van dienstverlening met externe cliëntenraadondersteuners te beëindigen.

Verloop van de procedure

Het verzoekschrift met bijlagen d.d. 3 augustus 2015 is op 18 augustus 2015 ontvankelijk verklaard door de LCvV. Zorgaanbieder heeft een verweerschrift met bijlagen d.d. 22 september 2015 ingediend. Op 5 oktober 2015 heeft een hoorzitting plaatsgevonden. De gemachtigde van verzoekers heeft ter zitting een pleitnotitie voorgedragen en overgelegd. Partijen hebben afschrift van elkaars stukken ontvangen.

Standpunten van verzoekers, zakelijk en verkort weergegeven.

1. Verzoekers wensen zich te verzetten tegen het beëindigen door zorgaanbieder van de dienstverlening aan verzoekers door bureau <naam> vof. Uit de dienstverleningsovereenkomst en uit de tussen partijen gesloten samenwerkingsovereenkomst(en) met betrekking tot de medezeggenschap, blijkt dat externe - en daarmee ten principale onafhankelijke - inhuur van ondersteuning al jaren een vaste afspraak is. De Handreiking budgetregeling van GGZ Nederland en LPR uit 2005 noemt ook dat de ondersteuner een onafhankelijke positie moet innemen. Zorgaanbieder wil hier nu wijziging in aanbrengen.
2. Verzoekers stellen dat in de samenwerkingsovereenkomst tussen zorgaanbieder en de CCR een recht van voordracht is toegekend bij het aanstellen van ondersteuners. Verzoekers achten het vanwege die bepaling (art. 12.5) uit de samenwerkingsovereenkomst onrechtmatig dat zorgaanbieder nu eenzijdig heeft besloten een wijziging in de ondersteuning aan te brengen. Verzoekers zijn zeer tevreden over de ondersteuners van bureau <naam> met wie zij al jarenlang samenwerken. Met de onderhavige procedure willen zij bewerkstelligen dat de huidige ondersteuners aan kunnen blijven alsmede dat duidelijk wordt welke rechten hierin aan verzoekers toekomen.

3. Het betreffende besluit is niet tijdig als voorgenomen besluit aan verzoekers voorgelegd maar is op 22 april 2015 als mededeling kenbaar gemaakt. Verzoekers werden hierdoor overvallen. Dit is nadien schriftelijk aan partijen en aan de ondersteuners bevestigd waarbij de beëindigingsdatum bleek te zijn vastgesteld op 1 juli 2015. Verzoekers noemen dat geen redelijke termijn. Verzoekers stellen voorts dat het besluit niet of onvoldoende onderbouwd is. Verzoekers hebben geen bewijsstukken gezien ten aanzien van (vast) beleid met betrekking tot het afstoten van personeel niet in loondienst en de financiële noodzaak die verweerder aanvoert is evenmin aangetoond.
4. Verzoekers willen liever geen ondersteuner die in loondienst is bij de zorgaanbieder omdat zij vrezen dat zo iemand niet onafhankelijk zal zijn. Verzoekers veronderstellen dat de medewerkers die zorgaanbieder klaarblijkelijk op het oog heeft om de taken over te gaan nemen, voormalig zorgverleners zijn die toegang tot behandeldossiers hebben en die de leden van de cliëntenraad (allen GGZ cliënten) wellicht als hulpverlener zullen gaan bejegenen.
5. De cliëntenraad is voor zijn continuïteit en kwaliteit sterk afhankelijk van de ondersteuner. Door de samenwerking met de huidige externe ondersteuners op te zeggen komt een goed functioneren in het gedrang. Zorgaanbieder geeft er door deze handelswijze blijk van geen waarde toe te kennen aan goed werkende cliëntmedezeggenschap. Zo er al sprake zou zijn van vast beleid ten aanzien van het afstoten van externe krachten, dan zou voor de cliëntmedezeggenschap een uitzondering gemaakt behoren te worden.
6. Het onderhavige geschil wijkt volgens verzoekers af van de situatie waarover de LCvV eerder oordeelde (zaaknummer 15-002) aangezien in die zaak de samenvoeging van twee cliëntenraden de reden voor opzegging van de externe ondersteuner was. Aan de door de LCvV in die uitspraak geformuleerde eisen van zorgvuldigheid en tijdigheid heeft zorgaanbieder te dezen niet voldaan.

Standpunten van verweerder, zakelijk en verkort weergegeven

7. In de GGZ sector is al jarenlang sprake van krimp. Zorgaanbieder moet het beleid en de bedrijfsvoering daar op aanpassen en doet dat zoveel mogelijk in samenspraak met de medezeggenschapsorganen en de medewerkers. Er zijn afgelopen jaren al erg veel arbeidsplaatsen verdwenen. Door de verkoop van vastgoed lukt het zorgaanbieder dit jaar om uit de rode cijfers te blijven maar de noodzaak tot reorganisatie en inkrimping van het personeelsbestand blijft bestaan vanwege steeds teruglopende financiële middelen. De inzet bij elke reorganisatie is om zoveel mogelijk ‘handen aan het bed’ over te houden. Dat brengt met zich mee dat vooral op medewerkers in management- en overheadfuncties gekort wordt. In het licht van de bezuinigingen wordt ook van ‘personeel niet in loondienst’ (externen) afscheid genomen indien en voor zover hun werkzaamheden door andere, al dan niet boventallige medewerkers overgenomen kunnen worden. Dit is al enige tijd vast beleid en heeft er eerder ook al toe geleid dat bij andere cliëntenraden de samenwerking met bureau <naam> beëindigd is.
8. Op andere plaatsen in de organisatie vindt ondersteuning van raden en commissies al langer plaats door medewerkers in loondienst en deze blijken ook heel goed in staat om onafhankelijk te werken. Zorgaanbieder overweegt om de onafhankelijke positie van dergelijke ondersteuners nader in een professioneel statuut te borgen. Er is begrip voor dat verzoekers het moeilijk met het besluit hebben maar uit bedrijfseconomische noodzaak moet dit toch gebeuren. Zorgaanbieder stelt dat, door het opzeggen van het contract met bureau <naam> en het laten uitvoeren van de ondersteuning van de CCR door een (boventallige) medewerker in loondienst, in totaal 1,7 fte (zorg)medewerker aan het werk kan worden gehouden.
9. Het overzicht met aanduidingen ‘wel/niet inwisselbaar’ (produktie 2 bij verzoekschrift) waar verzoeker naar verwijst hoort bij het sociaal plan dat zorgaanbieder met de vakbond overeengekomen is. Als functies x en y als “uitwisselbaar” worden beoordeeld, wil dit zeggen dat voor uitoefening van beide functies vergelijkbare kennis, vaardigheden, niveau, en competenties vereist zijn en dat ze ook vergelijkbaar worden beloond. De

consequenties is dan dat medewerkers x in staat moeten worden geacht functie y uit te oefenen. Zorgaanbieder heeft aangegeven dat de functie ondersteuner cliëntenraad niet uitwisselbaar is met enige andere functie. Zorgaanbieder geeft nu ter verduidelijking aan dat er voor is gekozen om de functie van ondersteuner cliëntenraad als niet uitwisselbaar te beoordelen om keuzemogelijkheid te behouden zodat niet de verplichting ontstaat om willekeurig welke boventallige medewerker hier in te zetten. Daarmee zou het recht van voordracht geweld worden aangedaan. Zorgaanbieder meent hiermee dus juist zorgvuldig en in het belang van de cliëntenraad te hebben gehandeld. Op basis van inhoudelijke criteria acht zorgaanbieder nu enkele van de boventallige medewerkers thans zeer goed in staat om, zij het wellicht met enige na- c.q. bijscholing de functie van ondersteuner cliëntenraad te vervullen.

10. Verweerder betreurt het dat verzoekers nadere gesprekken over de invulling van de vacatures hebben afgehouden. Direct na kennisneming van het besluit is door verweerders een advocaat ingeschakeld en nadien is er uitsluitend ingezet op behoud van de huidige ondersteuners van bureau <naam>. Verweerder heeft tijdig een vacaturetekst in concept aan verweerders toegezonden en was graag samen met verzoekers geschikte kandidaten gaan werven en selecteren.
11. De dienstverlening door de externe ondersteuners is vanwege het ontstane geschil nog tot 1 oktober 2015 verlengd; nog verdere verlenging kon zorgaanbieder financieel niet meer verantwoorden.

Overwegingen en conclusies van de LCvV

12. Uit de Wmcz volgt dat een zorgaanbieder dient te voorzien in de materiele middelen waarmee de cliëntenraad zijn werkzaamheden kan verrichten en dat een nadere uitwerking van deze verplichting opgenomen dient te worden in het art. 2 lid 2 Wmcz reglement.

13. Partijen hebben de samenwerkingsovereenkomsten overgelegd waarin de tussen hen overeengekomen afspraken over materiele middelen zijn neergelegd. In eerdere LCvV uitspraken¹ is overwogen dat ook personele ondersteuning voor een cliëntenraad onder de materiele middelen geschaard kan worden en dat het aanbeveling verdient om separaat nadere (concrete) afspraken te maken over de materiele voorzieningen. Ook heeft de LCvV in eerdere uitspraken aanbevolen om het functioneren van de cliëntmedezeggenschap regelmatig (bij voorkeur jaarlijks) te evalueren en indien nodig dan ook schriftelijke regelingen bij te stellen.

14. De overgelegde samenwerkingsovereenkomst van zorgaanbieder en de CCR² d.d. 16 januari 2007 vermeldt in artikel 12.4: *“Indien de centrale cliëntenraad dit wenst en de Raad van Bestuur dit goedkeurt, kan voor een nader overeen te komen aantal uren een in principe onafhankelijke ondersteuner worden aangesteld die de centrale cliëntenraad helpt en advies biedt. (...) De taken en verantwoordelijkheden van de ondersteuner worden in overleg van de Centrale Cliëntenraad en de Raad van Bestuur afgesproken en vastgelegd in een functiebeschrijving.”*

Artikel 12.5 van deze overeenkomst luidt: *“De aanstelling van de ondersteuner en de vaststelling van het aantal uren en het salaris worden, op voordracht van de centrale cliëntenraad, aan de Raad van Bestuur overgelaten. Wanneer er gekozen is om de ondersteuner via de LPR te werven is er overleg met de LPR aangaande de procedures.”*

Door partijen is niet gesteld, en de LCvV heeft dit evenmin ambtshalve kunnen vaststellen, dat het in de onderhavige procedure gaat om het wijzigen van deze schriftelijke regelingen (waarop verzwaaard adviesrecht van toepassing is) maar dat het gaat om de vraag welke uitleg partijen aan de bepalingen omtrent de ondersteuning moeten geven.

---

¹ LCvV 14-001, LCvV 15-002, LCvV 15-003.

² Voor de CR is een ongedateerde en niet ondertekende samenwerkingsovereenkomst overgelegd van GGZ (instelling), klaarblijkelijk na fusie(s) nog niet geactualiseerd. Een bepaling terzake van de ondersteuning hierin opgenomen is evenwel gelijk aan art. 12.4 uit de CCR overeenkomst.

15. De LCvV overweegt dat de bepalingen omtrent de personele ondersteuning uit voornoemde overeenkomsten ruim geformuleerd zijn en ertoe strekken dat partijen *gezamenlijk* nadere invulling zullen geven aan randvoorwaarden zoals het aantal uren, de taken en verantwoordelijkheden van de ondersteuner. De LCvV constateert evenwel dat een gezamenlijke nadere invulling niet van de grond gekomen is. Niet in de jaren na het sluiten van die overeenkomst en evenmin nadat zorgaanbieder op 22 april 2015 heeft aangegeven wijziging in de personele ondersteuning noodzakelijk te achten. Zorgaanbieder blijkt feitelijk jarenlang alleen bemoeienis met de ondersteuning te hebben gehad door het voldoen van de facturen.
16. Verzoekers hebben aangegeven de onderhavige procedure te voeren om te vernemen of de huidige ondersteuners aan kunnen blijven. Zij beroepen zich daarbij op een recht van voordracht dat zou volgen uit art. 12.5 van de samenwerkingsovereenkomst. De LCvV is van oordeel dat een recht van voordracht pas effectief ingeroepen kan worden wanneer er tevens afspraken bestaan over de werving en selectie die aan een voordracht vooraf zal moeten gaan. Eerst moet duidelijk zijn welke eisen er aan de ondersteuner gesteld worden om vervolgens te kunnen toetsen of een kandidaat daaraan voldoet. Het invoeren van een niet nader uitgewerkt recht van voordracht uitsluitend ter voorkoming van verandering in de bestaande situatie kan de commissie niet billijken. Eens te meer omdat zorgaanbieder verzoekers wel de mogelijkheid heeft geboden om gezamenlijk de werving en selectie van nieuwe ondersteuners ter hand te nemen.
17. Dan resteert de vraag of zorgaanbieder de zorgvuldigheidseisen zoals in de eerdere uitspraak LCvV 15-002 genoemd³, in acht heeft genomen. De commissie constateert dat dit het geval is. Van de aangevoerde financiële urgentie als reden voor het onderhavige besluit is de LCvV voldoende overtuigd en in de correspondentie die na 22 april tussen partijen over het besluit is gevoerd, is hier uitgebreid op ingegaan. De noodzaak tot

---

³ Dit betreft het tijdig kenbaar maken, het voorzien van een deugdelijke onderbouwing, uiteenzetting van de (praktische) consequenties en waar nodig het aandragen van acceptabele alternatieven

bezuiniging en ingrijpende reorganisaties is een sector-breed probleem, hier wordt in opeenvolgende jaarverslagen van zorgaanbieder melding van gemaakt en bovendien is deze noodzaak ook in de eerdere uitspraak LCvV 15-002 die zich ook binnen de organisatie van zorgaanbieder afspeelde, gewogen en doorslaggevend bevonden. Nu de CCR ook betrokken was bij die zaak, bevreedt het de LCvV dat het onderhavige besluit door verzoekers onvoorzien en onverwacht genoemd is.

18. Wat betreft de tijdigheid overweegt de LCvV dat zorgaanbieder op 22 april 2015 heeft aangegeven zich genoodzaakt te zien om de overeenkomst met bureau <naam> op te zeggen hetgeen nadien per omgaande schriftelijk is bevestigd, met als beëindigingsdatum 30 juni 2015. De commissie acht een periode van 2 maanden om te komen tot (afspraken over) werving, selectie, voordracht en aanstelling voldoende wanneer beide partijen de intentie hebben dit voortvarend ter hand te nemen. Toen verzoekers aangaven hieraan geen medewerking te verlenen heeft zorgaanbieder deze termijn nog verlengd tot 1 oktober jl. hetgeen de commissie zorgvuldig acht.

Overweging ten overvloede

19. De LCvV noemt het een gemiste kans dat zorgaanbieder vervolgens voorbijgegaan is aan het aanbod van de CCR d.d. 22 juli 2015 om uit de impasse te komen. Dit aanbod -om wel alvast in gesprek te gaan over de werving en selectie van nieuwe ondersteuners op voorwaarde dat de huidige ondersteuners zouden aanblijven tot aan een uitspraak van de LCvV- komt de commissie gezien alle feiten en omstandigheden redelijk voor. Ongeacht de vraag of verweerder hiertoe juridisch gehouden was (dat was op dat moment nog niet formeel in een procedure bevestigd) had het met het oog op de toekomstige samenwerking en ter voorkoming van een hiaat in de ondersteuning van verzoekers, volgens de LCvV in de rede gelegen die handreiking wel te accepteren.

Oordeel

Op grond van al het vorenstaande komt de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden tot het oordeel dat zorgaanbieder in redelijkheid heeft kunnen besluiten om de ondersteuning van cliëntenraden vanuit financiële noodzaak niet langer door externen (personeel niet in loondienst) te laten verrichten maar hiertoe onder boventallige medewerkers te willen gaan werven. Dit besluit is niet strijdig met, of afwijkend van, de bepalingen over personele ondersteuning die in de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen zijn opgenomen.

De onafhankelijke positie van een ondersteuner voor de cliëntenraad kan door een duidelijke taak- en functieomschrijving, eventueel aangevuld door een professioneel statuut, worden gewaarborgd. Het is aan partijen gezamenlijk om de randvoorwaarden te formuleren en zorg te dragen voor een passende invulling van de ondersteuning. Ondanks dat de samenwerkingsovereenkomst tussen partijen op schrift wel op gezamenlijkheid gericht is, is hier is in het verleden door partijen -anders dan financieel- niet of nauwelijks gevolg aan gegeven.

Een recht van voordracht kan niet worden ingeroepen wanneer het uitsluitend gericht is op het continueren van de overeenkomst van de huidige ondersteuner.

Deze uitspraak is vastgesteld door de voorzitter van de Landelijke Commissie van Vertrouwenslieden, mevrouw mr. S.B. de Pauw Gerlings-Döhrn, en de leden de heer mr. A.J. Heerma van Voss en de heer drs. R. Kuhn.

Utrecht, 19 november 2015

mr. S.B. de Pauw Gerlings-Döhrn
voorzitter

mr. L. Bos
secretaris